

Egy szervezett kasszafuró társaság két betörést követett el az elmúlt éjszaka

Betörték a zsidó templomba és felfeszítették a hírközlési iroda pánceszekrényét

(A Délmagyarország munkatársától.) Makón tegnap éjjel két vakmerő betörés történt. Ismeretlen tettesek éjszakának idején behatoltak a makói Eötvös-uccai ortodox-imaházba, ahol feltörték az egyik perselyt és több értékes templomi kegyesért vittek el. A betörők agyanezen éjjel meglátogatták a közelben levő egyházi irodát is, ahol teljes felkészültséggel láttak hozzá a Wertheim-szekrény felfeszítéséhez. Munkájuk közben azonban megzavarták őket, úgy hogy betörőszerszámaikat hátra-

hagyva elmenekültek.

A megindult rendőri nyomozás során megállapították, hogy a betörőbanda a legmodernebb szerszámokkal dolgozott. A rendőrség ebből arra következtet, hogy a betörők egy szervezett banda tagjai, akik erre az alkalomra rándultak le Makóra.

A rendőrség nagy apparátussal látott hozzá a nyomozáshoz, hogy a vakmerő kasszafuró-társaság tagjait elfogja.

Nem kell Szegeden félni a földrengéstől —

mondja Kogutowitz professzor

Látogatás a szegedi egyetem földrajzi intézetében

(A Délmagyarország munkatársától.) Az utóbbi napokban ismét a föld került az érdeklődés központjába, az az ismerős és azért mégis annyira idegen föld, amit a gyámoltalan és ijedős természetű ember hol biztos fundamentumnak, vagy életet adó anyaföldnek becéz, hol ragadós, piszkos sártömegnek, amelyre palotákat, gyárakat és álomkastélyokat épít, vagy pedig meleg embervérrel itatja, mint holmi kegyetlen és tehetetlen bálványt, amelyet gyűlöl, de amelytől elszakadni képtelen.

A föld most ismét megvonaglott a cellán, vagy céllalanul tévelygő emberlábak alatt.

A megrémült emberek lelkében a kérdések egész raja bukkant fel és feleletet vár az ijesztő »miért«-ekre.

A szegedi egyetem földrajzi intézete a földrengésről szóló első jelentésében már felhívta a város lakosságát, hogy akinek van valami külön észlelete a földrengés megnyilatkozásáról, azt jelentse be az intézet igazgatóságának, amely a bejelentett adatokból szándékozik elkészíteni a földrengés tudományos jellemrajzát.

Felkerestük dr. Kogutowitz Károly professzort, a földrajzi intézet vezető tanárát és megkérdeztük, hogy felhívásának milyen eredménye van, kapott-e érdekesebb adatokat, vagy pedig az örök emberi közömbösség az első pillanatok döbbenete után napirendre tért a rendkívüli dolgok fölött és elfelejtette azt is, amit maga észlelt?

— A szegedi közönség ebben az esetben nagyon sok jó szolgálatot tett intézetünknek — mondotta a professzor —, magára, a földrengésre is a közönség hívta fel a figyelmünket. Először a Délmagyarország kiadói hivatalától kaptuk a telefonjelentést, még pedig a rengés legelső pillanataiban, ugyanakkor a felsővárosi plébánia is hozzánk telefonált. Ennek köszönhetjük, hogy szeizmográfunk egészen pontosan lejegyezte a rezgéseket. Megakadályozhattuk ugyanis, hogy a szeizmográf tüje a nagyobb kilengések következtében kiugorjon, mint ahogy a budapesti készülék tüje is kiugrott. A két földrengés idejében állandóan szólt a telefonunk és a legkülönbözőbb helyekről kaptuk az adatokat és hallottuk az érdeklődő kérdéseket. Felhívásunknak is meg van az eredménye. A közönség nagyon sok pontos megfigyelést közölt az intézettel. A bejelentett adatok közül érdekesebb az egyik Kárász-uccai könyvkereskedő jelentése, akinek üzletében néhány könyv leesett a polcokról. A városháza toronyórságának tagjai szintén észlelték a rengést, amelyre a telefonkagyló hívta fel figyelmüket. A felfüggesztett kagyló ugyanis erősen megmozdult.

A toronyórók érezték azt is, hogy maga a torony is megingott,

ami teljesen valószínű is. Sok helyen azt tapasztalták, hogy a mozdulatlan asztalon lévő pohárban megmozdult a víz, a felsővárosi plébániában az ajtók becsapódtak, az Iskola-ucca egyik házában pedig

egy csillár is leszakadt.

A lámpák meglendülését nagyon sokan észrevették mind a két rengés alkalmával, leginkább a lámpakereskedők, akiknek üzletében szorosan egymás mellett függenek a csillárok.

— A bejelentések között azok az értékesebbek, amelyekből megállapítható a rengés iránya. Ezért első felhívásunkban is arra kértük a közönséget, hogy ha bejelent valaki ilyesmit, rajzolja le egyvonallal az ucca irányát és hozzá a szoba négyzetét és jelölje meg, hogy a szobában milyen irányu mozgást észlelt, vagy a szoba melyik falán észlelte a rengés hatását. A jelenségek ismétlődése esetén arra kérem a közönséget, hogy figyelje meg, nem hall-e a rengés idején valami moraj-szerű zajt és hogy a nyugodt rengésen kívül nem érez-e lökészerű mozgást is. Ezek a körülmények ugyanis rendkívül fontosak a rengés okainak tudományos meghatározásához.

Megkérdeztük Kogutowitz professzortól, hogy a város lakosságának kell-e tartania a földrengés megismétlődésétől, nem fenyegeti-e a várost nagyobb arányú földrengés.

— Remélhetőleg

nagyobb rengésre ezen a vidéken nincs kilátás

— mondotta a professzor —, biztosat azonban nem lehet ezen a téren jóslani. Az valószínű, hogy a kisebb rengések megismétlődnek, ezek azonban nem veszedelmesek. A földrengésnek, magának kétféle oka lehet, vagy tektonikai, vagy vulkánikus. Tektonikai földrengés akkor keletkezik, amikor a földkéreg hegyképző ereje működésbe jön. Az a hegység, amely Déleuropán végig húzódik, egy szisztemához tartozik, a harmadkorban felrúcolódott hegységek csoportjához és a tudományos megállapítások szerint ez a ráncolódás még nem fejeződött be egészen. Bizonytalan számú száz-ezer esztendőkre szükségesek ehhez. Addig azonban a ráncolódás apró kis elmozdulások sorozatából tevődik össze, ezek azonban az emberi időszámítás szerint több esztendő idő-

közökben mutatkoznak. A földkéreg közben látszólag teljesen nyugodt és mozdulatlan. A legutóbbi években történt földrengések — talán Szerbiában, az idén Törökországban és most kétszer egymásután Bulgáriában — nyilvánvalóan egy fokozottabb mozgás következményei. Nagyon valószínű, hogy még további is lesznek ennek a mozgásnak tünetei.

— Vulkanikus földrengésre itt, az Alföldön nincs sok kilátás.

— A tudomány feladata az, hogy ezekből a hihetetlenül kicsi mozgásokból a megfigyelések segítségével rekonstruálja azt a több száz-ezer esztendő, tehát emberileg nehezen elgondolható folyamatos, amelynek eredményeképpen a tengerfenék iszaplerakódásaiból keletkezett mészkőrétegek egy következő geológiai korszakban több ezer méteres hegységekké tornyosulhatnak. Ezért fontos az, hogy minden észleletről tudomást szerezzünk.

Elmondotta még a professzor, hogy a tudományos megfigyeléseket igen megnehezíti a balkáni államok kulturálatlansága. Szeizmográf csak Budapesten és Szegeden van, talán Belgrádnak is van egy földrengésjelző készüléke és így a déleuropai rengéseket csak ez a három készülék jelezheti precízen.

Megmutatta Kogutowitz professzor a szegedi szeizmográf szeizmogramját mind a két földrengésről, a szombatról és a csütörtökről. A készülék tüje érdekes vonaltömeget karcolt a kormozott papírszalagra, amelynek rajzát fixirozták és fényképmásolatokat is készítettek róluk. A szeizmográf a leszámoló palota középső udvarán, egy erre a célra épült házikóban áll és működik állandóan. A hatalmas inga hat méter mély betontömbön áll, amely teljesen elszigeteli a környékbeli talajtól úgy, hogy a mesterségesen előidézett talajmozgás nem zavarja meg a finom tűk rajzát. A készülék elektromos kapcsolatban van az intézet első emeletén felszerelt villanyórával, amely hajszálpontosan jelzi az időt, a percek és a másodpercek és jelzését viszádja a szeizmogramon is. Így magából a szeizmogramból megállapítható, hogy melyik perc hányadik másodpercében kezdődött a rezgés, vagy ismétlődtek az utórezgések. A készüléknek két tüje van, hogy az ellentétes és a keresztező irányu mozgást is precízen jelezze.

A készüléket nemrégén szerelték fel ide, azelőtt a piarista gimnázium pincéjében állott, de a háború alatt elromlott és csak most, az egyetem földrajzi intézete állította helyre, amikor megkapta a várostól.

BELVAROSI MOZI

Április 22-én, vasárnap

HARRY LIEDTKE legújabb filme:
Mindenki tett, nincs tovább

Sz. nmű 7 felvonásban. — Azonkívül:

A költő és az asszony.
Osip Dámov műve filmen 7 felv. n. sz. — Főszereplők: Emil Jannings, Conrad Veidt és Elisabeth Bergner.

Előadások kezdete: vasárnap 3, 5, 7 órakor.

KORZÓ MOZI

Április 22-én, vasárnap

RIN-TIN-TIN főszereplésével:
A nagy leszámolás.

Legizgalmasabb film 8 felvonásban. — Azonkívül:

Vissza, amíg nem késő.

Dráma 8 felvonásban.

Előadások kezdete 5, 7, 9, vasár- és ünnepnap 3, 5, 7, 9 órakor.

BELVAROSI MOZI

Április 23. és 24-én, hétfőn és kedden

Harc a csempészekkel.
Vadnyugati történet 6 felvonásban. Főszereplő:
BUCK JONES. Azonkívül:

Zseniális ötlet.
Vígjáték 7 felvonásban. — Főszereplő: EDMUND LOWE.

Előadások kezdete 5, 7, 9, vasár- és ünnepnap 3, 5, 7 és 9 órakor.

KORZÓ MOZI

Április 23. és 24-én, hétfőn és kedden

Vérbosszu.
Dráma 7 felvonásban. — Főszereplő: Monte Blue.

Azonkívül:

Akik megtalálták egymást.
Társadalmi dráma 8 felvonásban. — Főszereplő:
CONWAY TEARLE.

Előadások kezdete 5, 7, 9, vasár- és ünnepnap 3, 5, 7 és 9 órakor.